

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев1 44/2023
16.11.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић, Надежде Видић, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., СО ..., чији је пуномоћник Драгица Бркић, адвокат из ..., против туженог НИС АД Нови Сад, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2573/16 од 19.09.2016. године, у седници већа одржаној 16.11.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2573/16 од 19.09.2016. године, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2573/16 од 19.09.2016. године и пресуда Основног суда у Новом Саду П1 594/2014 од 17.05.2016. године, тако што се **УСВАЈА** тужбени захтев и **ОБАВЕЗУЈЕ** тужени да тужиљи на име мање исплаћене зараде у 2011. години исплати:

за април 628,49 динара са законском затезном каматом од 10.05.2011. године до исплате;

за мај 3.178,74 динара са законском затезном каматом од 10.06.2011. године до исплате;

за јун 3.301,13 динара са законском затезном каматом од 10.07.2011. године до исплате;

за јул 3.183,64 динара са законском затезном каматом од 10.08.2011. године до исплате;

за август 5.973,81 динар са законском затезном каматом од 10.09.2011. године до исплате;

за септембар 5.973,83 динара са законском затезном каматом од 10.10.2011. године до исплате;

за октобар 5.973,82 динара са законском затезном каматом од 10.11.2011. године до исплате;

за новембар 7.423,58 динара са законском затезном каматом од 10.12.2011. године до исплате и

за децембар 8.883,63 динара са законском затезном каматом од 10.01.2012. године до исплате;

као и на име мање исплаћене зараде у 2012. години исплати:

за јануар 9.369,88 динара са законском затезном каматом од 10.02.2012. године до исплате;

за фебруар 7.167,23 динара са законском затезном каматом од 10.03.2012. године до исплате;

за март 5.992,46 динара са законском затезном каматом од 10.04.2012. године до исплате и

за април 7.451,12 динара са законском затезном каматом од 10.05.2012. године до исплате и **ОДБИЈА** захтев туженог за накнаду трошкова поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиљи накнади трошкове целог поступка од 107.960,11 динара, од чега 60.500,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате, у року од осам дана.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 594/2014 од 17.05.2016. године, одбијен је тужбени захтев којом је тражено да се обавезе тужени да тужиљи за период од априла 2011. године закључно са априлом 2012. године на име мање исплаћене зараде исплати појединачно опредељене износе са законском затезном каматом од доспелости до исплате. Ставом другим изреке, обавезана је тужиља да туженом накнади трошкове поступка од 9.970,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2573/16 од 19.09.2016. године ставом првим изреке, одбијена је жалба тужене и потврђена првостепена пресуда. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиље за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужиља је изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи, као изузетно дозвољеној, применом члана 404. Закона о парничном поступку.

Пресудом Врховног касационог суда Рев2 2864/2016 од 02.11.2017. године, ставом првим изреке, прихваћено је одлучивање о ревизији тужиље изјављено против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2573/16 од 19.09.2016. године као изузетно дозвољеној. Ставом другим изреке, преиначене су пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2573/16 од 19.09.2016. године и пресуда Основног суда у Новом Саду П1 594/2014 од 17.05.2016. године, тако што је усвојен тужбени захтев којим је тражено да обавезе тужени да тужиљи на име мање исплаћене зараде за период од априла 2011. године закључно са априлом 2012. године, исплати појединачно опредељене износе са законском затезном каматом од доспелости до исплате. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиљи плати трошкове целокупног поступка од 127.480,00 динара.

Одлуком Уставног суда Уж 5501/2021 од 21.07.2023. године, ставом првим изреке, усвојена је уставна жалба Привредног друштва НИС АД Нови Сад и утврђено да је пресудом Врховног касационог суда Рев2 2864/16 од 02.11.2017. године повређено право подносиоца уставне жалбе на правично суђење из члана 32. став 1. Устава Републике Србије. Ставом другим изреке, поништена је пресуда Врховног касационог суда Рев2 2864/16 од 02.11.2017. године и одређено да исти суд донесе

нову одлуку о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2573/16 од 19.09.2016. године.

У поступку поновног одлучивања о ревизији тужиље, Врховни суд је утврдио да су испуњени законски услови за одлучивање о ревизији тужиље као изузетно дозвољеној, у смислу члана 404. став 1. важећег Закона о парничном поступку – ЗПП, због потребе уједначавања судске праксе, па је одлучено као у ставу првом изреке.

Врховни суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. ЗПП и утврдио да је ревизија тужиље основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је била у радном односу код туженог све до закључења Споразума о престанку радног односа по ком тужиљи престаје радни однос закључно са 30.04.2013. године. Споразумом је предвиђено да ће се тужиљи исплатити накнада од 1.539.572,38 динара бруто, умањена за порез и доприносе за обавезно социјално осигурање на терет запосленог. Влада Републике Србије, тужени, репрезентативни синдикати код туженог и реперезентативни синдикати на нивоу Републике Србије су 17.06.2008. године закључили Социјални програм за „НИС“ АД. Чланом 9. овог Програма, тужени се обавезао да одмах након преузимања „НИС“ АД изврши једнократно и трајно повећање зараде запослених у висини од 15% у односу на месец који је претходио преузимању, уз обавезу да тако утврђене зараде убудуће усклађује са индексом трошкова живота, уз реалан раст у складу са резултатима пословања и растом бруто друштвеног производа у периоду важења Социјалног програма (17.06.2008. до 31.12.2012. године). Чланом 10. тужени се обавезао да се реална вредност зарада запослених, утврђених чланом 9. не смањује. Преузимање „НИС“ извршено је 11.02.2009. године. Тужени је свим запосленима, осим менаџера I и II групе, исплатио једнократни додатак на зараду од 15% за април 2009. године, на основу одлуке од 30.04.2009. године, којом је предвиђена наведена исплата утврђена чланом 42. Колективног уговора туженог. У даљем периоду, тужени је запосленима усклађивао зараду са индексом трошкова живота и реалним растом у складу са резултатима пословања и растом бруто друштвеног производа.

Тужиља у овој парници потражује разлику између зараде која јој је исплаћивана у спорном периоду и зараде увећане за 15% према члану 9. Социјалног програма од 17.06.2008. године, чија висина је утврђена налазом и мишљењем вештака.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили као неоснован тужбени захтев, сматрајући да социјални програм нема значај општег акта који се непосредно примењује, будући да не уређује права, обавезе и одговорности запослених, већ представља акт пословне политике којим се утврђује систем мера и активности на обезбеђењу права запослених за чијим је радом престала потреба.

По оцени Врховног суда, ревизијом се основано указује да је у нижестепеним пресудама погрешно примењено материјално право.

Социјални програм за „НИС“ АД Нови Сад је закључен на основу Споразума између Владе РС и Владе Руске Федерације о сарадњи у области нафтне и гасне

привреде, Протокола о основним условима куповине од стране ОАО Гаспром Њефт акција Компаније нафтне индустрије Србија АД Нови Сад, који чине 51% оснивачког капитала, као и Колективног уговора за НИС АД Нови Сад. Потписници акта су у име Владе Републике Србије - Министарство енергетике РС; у име Друштва за истраживање, производњу, прераду, дистрибуцију и промет нафте и нафтних деривата, истраживања и производње природног гаса „Нафтна индустрија Србије“ АД Нови Сад – председник Управног одбора и генерални директор; репрезентативни синдикати код послодавца и то: Јединствена синдикална организација НИС АД Нови Сад; Јединствена синдикална организација НИС – Нафтагас Нови Сад; репрезентативни синдикати на нивоу РС и гране; Самостални синдикат радника енергетике и петрохемије Србије и Синдикат хемије, неметала, енергетике и рударства – УГС независност.

Социјалним програмом и наведеним актима су уређена права, обавезе и одговорности запослених и послодавца. Ове акте су потписали сви овлашћени представници учесника у њиховом доношењу. На тај начин конституисана је и обавеза послодавца прописана чланом 9. Социјалног програма, која има непосредно правно дејство према свим запосленима. С тога и предметни Социјални програм, у конкретном случају, сагласно обавезама и правима која се њиме конституишу има правну природу уговора у корист трећих лица. Из тог разлога тужила, као запослено лице код туженог – послодавца, има непосредно право да захтева испуњење послодавчеве обавезе која је конституисана у корист свих запослених по основу предметног социјалног програма, јер је такво право тужиле утемељено у члану 149. став 1. Закона о облигационим односима.

Правни став Врховног суда се потврђује и радњама туженог предузетим у циљу испуњења његове обавезе устављене чланом 9. Социјалног програма. Том одредбом је прописано повећање зараде запослених једнократно и трајно. У складу са таквом обавезом тужени је делимично и поступио, јер је за први месец по потписивању социјалног програма наведену обавезу у целости испунио, али не и за преостали период до истека важења Социјалног програма.

Врховни суд је, поступајући у складу са одлуком Уставног суда, прихватио становиште да социјални програм нема карактер општег акта, али је истовремено оценио да социјални програм има правну природу уговора у корист трећег лица. Из тог разлога тужила је овлашћена да по основу закљученог социјалног програма непосредно захтева и оствари сва права која су јој њиме призната. У том контексту цењена је и чињеница да је тужени као уговорна страна неспорно прихватио обавезу из социјалног програма. То се потврђује његовим понашењем исказаним у делимичном испуњењу обавезе која му је по том основу конституисана. Зато нема сумње да је тужени свестан преузете обавезе по социјалном програму предузео и непосредну радњу извршења права установљеног у корист свих запослених тако што је извршио исплату уговореног износа зараде свим запосленима за период од једног месеца у односу на почетак примене социјалног програма. Из тог разлога основан је захтев тужиле за исплату неизмирене разлике у плати за преостали део важења Социјалног програма (април 2011. године закључно са априлом 2012. године).

С обзриом на наведено, тужила има право на исплату законске затезне камате на досуђене месечне износе од њихове доспелости до коначне исплате, у смислу члана 277. став 1. Закона о облигационим односима.

Тужиља је успела у поступку по ревизији, па јој на основу члана 153. и 154. ЗПП, према опредељеном захтеву, припадају трошкови целог поступка и то: на име састава тужбе од стране пуномоћника адвоката 6.000,00 динара, на име састава два образложена поднеска по 6.000,00 динара (12.000,00 динара), за заступање на четири одржана рочишта по 7.500,00 динара (30.000,00 динара) и једно неодржано рочиште 4.500,00 динара, за трошкове вештачења од 8.000,00 динара, на име састава жалбе и ревизије по 12.000,00 динара (24.000,00 динара) према важећој Адвокатској тарифи у време пресуђења („Службени гласник РС“ бр. 121/2012 од 24.10.2012. године); на име таксе на тужбу 3.940,00 динара, такса на првостепену пресуду и на жалбу по 4.880,00 динара (9.760,00 динара), на име таксе на ревизију 9.760, 11 динара, све према Закону о судским таксама („Службени гласник РС“ бр. 28/94, 53/95...106/15).). Тужиљи припада и тражена законска затезна камата на досуђени износ трошкова првостепеног поступка од дана извршности до исплате, применом члана 163. ЗПП и члана 277. став 1 и 342. Закона о облигационим односима у вези члана 43. Закона о извршењу и обезбеђењу.

Из наведених разлога, Врховни суд је одлучио као у изреци, на основу члана 416. став 1. ЗПП.

Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић